

Llum, color i paisatge

En uns escrits que comenten una exposició que acabo de clausurar a la Galeria Renos Xippas, de París, he pogut destacar alguna frase que, situada avui, ha enriquit la meva reflexió sobre la pintura. En aquest text, el seu autor, comença, més o menys, amb aquest pensament: *"la pintura pot ser un art extremadament simple, però la simplicitat en pintura és un exercici extremadament difícil"*. Diu també: *"la pintura pot ser, de tant en tant, un art meravellós"*.

Jo també, ho penso així i més avui dia en que la pintura en alguns mitjans de gent jove es pot veure com amb cert descrèdit amb tota aquesta història de que és quelcom que s'ha acabat, de que no té cap sentit posar color sobre una tela, sobre d'un paper. És, penso, com un no voler entendre res. La pintura és evidentment un art important però sí que, com totes les coses realment importants, és, i així ha de ser, molt minoritària. Són molt poques les persones les que podran entendre i arribar a la pintura, molt poques les que podran gaudir de la pintura en quant aquesta esdevé "un art meravellós".

El que acabo de dir podrà semblar exagerat però també el pintor Julian Schnabel en el petit text que va publicar en el catàleg de la seva exposició *Virgínia de Lujo*, a la Galeria Soledad Lorenzo, de Madrid, i dedicat en homenatge al pintor Jean Michel Basquiat poc temps abans desaparegut, deia: *"En el restaurante había unas doscientas personas; Jean Michel (Basquiat) pensaba que había unas diez en el planeta que de verdad sabían de pintura ..."*

Jo no sé si tot això pot semblar-vos molt exagerat però m'arriscaria a dir que en tot això del art sí que hi ha també una gran confusió i que en el referent concret de la pintura aquesta confusió pot venir donada per entendre la pintura com imatge. Com imatge llegida des de el món de la imatge i no des del de la pintura que té, segueix tenint i tindrà el seu propi llenguatge. Per entendre aquesta diferenciació que assenyalo haurem d'entendre la imatge com quelcom que serà sempre reproducible cosa que no es dona en la pintura, per a la que aquesta necessitat, a més de "la imatge", és el veure com està posada, com està "pintada" a més de les dimensions, mesures, espais que dibuixa, que insinua...

Sobre aquest tema d'imatge i pintura, en una discussió amb un bon amic i després de la visita al Museu d'Art Modern de Nova York d'una exposició sobre la influència dels *media* en l'art contemporani -a partir del cubisme- va sorgir el tema d'Andy Warhol. Jo el posava en qüestió i ell em deia que

era molt evident que jo me'l qüestionés doncs que Warhol no ha estat mai "pintura" sinó que ha estat sempre "imatge".

Una vegada una mica assentats aquests aspectes que poden definir-vos una mica el que jo puc entendre per pintura i de les meves exigències sobre aquesta, passaré a comentar la meva vinculació amb aquesta meravellosa comarca de La Segarra, amb l'esperança de que, a la fi, aquests dos pensaments no en dibuixin més que un.

La meva mare era filla de Montoliu de Segarra. El meu pare era aragonès. Els dos estan enterrats a Montoliu. Des de sempre m'agradat anar a Montoliu. En els estiuajos de la postguerra la meva dèria era anar a Montoliu i allí devia de començar en somniar a pintar la pesantor de la calor de l'hora de la migdiada dels dies de juliol i agost. I la seva gent, tan dura i eixuta. I el paisatge. Ho dic així per que és una mena de memòria constant, d'identitat constant. I avui, en quant venia de Cervera cap a Les Pallargues i sent un paisatge que me'l conec molt, però que cada vegada que el travesso el torno com a descobrir. Avui, com dic, era com una meravella amb aquets grisos i el cel quasi a ran de terra. És un color però, el de La Segarra, que el vinculo molt amb l'estiu, amb el color de la calor, amb la pesadesa de la calor, amb el "grocs de Nàpols". Està clar que en el pas del anys les pròpies vivències, la pròpia memòria, va creant la teva pintura i alguna vegada he pensat que ja des de aquella mirada dels anys primers, quant des de pobles com Montoliu, Granyena o La Ametlla, al estar situats en cotes altes del paisatge, les postes de sol són sempre baixes, diria que per sota de la línia convencional de l'horitzó, i per això mateix em qüestionava aquesta nit, tot pensant en el que havia de dir, si no seria per aquí, per aquest color total en que quedava tenyit el paisatge, que a les meves pintures, en els meus paisatges a partir de que jo sóc jo pintant, és a dir, des dels setantes, hi desapareix l'horitzó com a tall o punt de referència del quadre per convertir-se en un pla de mirada totalment frontal.

No sé, però, si aquest resultat em ve donat de les contemplacions aquelles però sí que diria que hi ha un ordre, a més del horitzó, que és l'ordre del camp de La Segarra. L'ordre del ametllers al límit de les parets, les oliveres, les parets que dibuixen els marges de les terres rescatades pel conreu... I penso que tot això és el que ha dibuixat ratlles, línies, espais, cases i arbres quasi sempre com línies de síntesi, síntesi que em porta a una altre vivència que m'ha aportat La Segarra que és la de la seva sobrietat.

Diria que un paisatge deu comportar ja una forma de ser i per tant una forma de viure. A Montoliu s'hi vivia amb molt poc i aquesta sobrietat també m'atreuria a dir a marcat la meva forma de treballar. Quant treballa necessito o faig servir molt pocs elements i quasi sempre el meu treball s'ha

convertit en una tasca de síntesi, d'eliminació per arribar a lo que penso o sento com més substancial i sense masses retòriques. Un resultat en el que sempre cerco uns resultats clars, radicals i pictòrics.

Per acabar amb aquesta petita explicació i abans de contestar alguna pregunta que em volguéssiu fer i que segurament serà més divertit que parlar aquí tot sol, com si sentés càtedra, voldria afegir que suposo que ahir deuríeu d'anar a l'Espai Guinovart i a Lo Pardal, d'en Guillem Viladot, a Agramunt. Són dos espais en els que la influència d'aquestes terres hi és evidentment present i de forma diferenciada. Dues maneres d'entendre i pel qual dues maneres de fer-nos entendre. I sense voler entrar en valoracions però sí en la controvèrsia diria, per centrar-me en l'obra d'en Guinovart i la meva -dos pintors- que l'obra d'en Guinovart és sempre més retòrica, amb elements més explicatius, com mes immediats i la meva és, com dic, més de síntesi, de vivència, de sensació més que explicació.

Això que dic pot quedar resumit amb dues històries, dues anècdotes. La primera: un crític, un escriptor -Remo Guidieri- italià que viu i ensenya a la Sorbone a París i que va escriure un llibre sobre la meva obra, va voler conèixer la nostra Masia a Comiols. Tot just travessant Cervera va voler parar la discussió per dir-me i constatar "*Ja estem en el teu territori...*" -el paisatge i una mirada educada l'hi va donar. La segona: aquest estiu, precisament el dia en que es va inaugurar l'Espai Guinovart, em vaig trobar amb un bon amic que vosaltres també deureu de conèixer, en Josep Parera, i em diu: "*No coneixia aquestes terres i tot venint, i passat Cervera, és com si em trobés dintre dels teus quadres*". Dues anècdotes amb les que acabo aquesta intervenció.

Joan Hernández Pijuan

Les Pallargues, Segarra, Autumn 1994